20 Μαΐου 2014

Η σημασία των διαθρησκειακών διαλόγων για την Ορθόδοξη Εκκλησία

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί ότι άλλο φυσική θρησκεία και άλλο Εκκλησία. Άλλο ατομική θρησκευτικότητα και άλλο εκκλησιαστική εν Χριστώ ζωή. Άλλο αλτρουϊσμός και φιλαλληλία και άλλο αυταπάρνηση και θυσιαστική αγάπη. Αυταπάρνηση που μας βγάζει από το ατομικό κέλυφός μας και μας οδηγεί κοντά στους άλλους. Μετατρέπει το εγώ σε εμείς. Αγάπη αληθινή, που βεβαιώνει τον κόσμο για την αγάπη του Θεού και Πατρός: «Ει ούτως ο Θεός ηγάπησεν ημάς, και ημείς οφείλομεν αλλήλοις αγαπάν»[1].

Η ίδρυση της Ορθόδοξης Εκκλησίας ανάγεται στους χρόνους των Αποστόλων και η πορεία της είναι συνυφασμένη με την αποστολική διαδοχή των επισκόπων της. Οι επίσκοποι αποτελούν διαδόχους και συνεχιστές των Αποστόλων ανά τους αιώνες. Είναι στη θέση των Αποστόλων, όσον αφορά στο επισκοπικό τους και ιερατικό τους αξίωμα, ανεξαρτήτως του χρηστού ή όχι χαρακτήρα τους. Αυτή η αποστολική διαδοχή μαζί με την ενότητα πίστεως και συνοδικής διοικήσεως αλλά και το ανόθευτο των δογμάτων, διακρίνουν την αληθινή Εκκλησία από κάθε άλλη αιρετική και σχισματική «Εκκλησία». Με απλά λόγια ο άγιος Ιγνάτιος Αντιοχείας υπογραμμίζει για την καθολικότητα της Εκκλησίας: «όπου αν είναι ο Χριστός Ιησούς, εκεί η καθολική Εκκλησία»[2].

Είναι προφανές ότι η έννοια της καθολικότητας, όπως και αυτή της Ενότητας, εκφράζει την ταυτότητα και την ορθοδοξία της Εκκλησίας, αποκλείοντας όλα εκείνα τα στοιχεία (αίρεση, σχίσμα) που νοθεύουν την αδιαίρετη όσια της. Κατά συνέπεια, η καθολική εκκλησία είναι μόνο μία, εκείνη που έμεινε πιστή στη δογματική καθαρότητα, στη βιβλική και παραδοσιακή θεμελίωση, στην ορθή σωτηριολογία, και διατήρησε ανόθευτα τη θεολογία, την ευσέβεια και τα μυστήρια.

Επιπλέον η Ορθόδοξη Εκκλησία δέχεται ως θεμέλιό της αλήθειας της την Αγία Γραφή, τη θεολογία των Επτά Οικουμενικών Συνόδων και τη διδασκαλία των αγίων

Πατέρων. Η Ορθοδοξία, επομένως είναι οικουμενική και καθολική. Το καθολικό της Εκκλησίας έχει σχέση με την πίστη στη δογματική καθαρότητα, στην παράδοση των Αποστόλων και όσα υπάρχουν στην Αγία Γραφή, στην ορθή θεολογία και κατά συνέπεια στη σωτηριολογία και τέλος στη μη νόθευση της εκκλησιαστικής ζωής, δηλαδή στα μυστήρια και στη θεία Λειτουργία.

Το διοικητικό της σύστημα είναι συνοδικό. Τέλος πρέπει να γίνει κατανοητό πως η Ορθοδοξία εισήλθε σε διάφορους αγώνες προκειμένου να διασφαλίσει τη συνέχιση της χριστιανικής ευαγγελικής αποστολικής παράδοσης. Αυτή η παράδοση βρίσκεται σε κίνδυνο μπροστά στην παγκοσμιοποίηση, τη νεωτερικότητα, τον Οικουμενισμό σύμφωνα με μερικούς λαϊκούς χριστιανούς και ιεράρχες, ενώ η άλλη άποψη είναι ότι μέσα από την παρουσία μίας δυναμικής Ορθοδοξίας θα μπορέσουν και οι άλλες Χριστιανικές Ομολογίες να επαναπροσδιοριστούν και να διορθώσουν πιθανά λάθη του παρελθόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β:

ΟΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΙ Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Πριν την αναφορά στη σχέση της Ορθοδοξίας με τους διαθρησκειακούς διαλόγους, θα κάνουμε μία συνοπτική παρουσίαση για το τι είναι διαθρησκειακοί διάλογοι.

Η λέξη διάλογος είναι παράγωγο του ρήματος διαλέγομαι και σημαίνει συνομιλία, συζήτηση, μεταξύ δύο ή περισσοτέρων ανθρώπων και ανταλλαγή ιδεών ή απόψεων για την επίλυση κάποιου προβλήματος και την επίτευξη συμφωνίας και γεφύρωση των αντιθέσεων. Μελετώντας κάποιος την ιστορία των θρησκειών, θα μπορούσε να διαπιστώσει ότι ο διαθρησκειακός διάλογος αναφέρεται σε θέματα πίστης, λατρείας, κοινωνικής και ηθικής ζωής.

Η κ. Αγγελική Ζιάκα δίνει τον εξής ορισμός για το διαθρησκειακό διάλογο: «Ο όρος *Διαθρησκειακός Διάλογος*, αν και σχετικά νέος ως θεσμός, κατάκτηση στην πλατιά του έννοια του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα, ως συζήτηση μεταξύ δύο ή περισσοτέρων ανθρώπων για την θήρευση της αλήθειας, την ανταλλαγή ιδεών και την επίλυση προβλημάτων, είναι πανάρχαιος. Στην ιστορία των θρησκειών ο διαθρησκειακός διάλογος αναφέρεται σε θέματα πίστης, λατρείας, κοινωνικής και ηθικής ζωής. Ο σύγχρονος διαθρησκειακός διάλογος και η μελέτη των θρησκειών του κόσμου αποσκοπούν στην αλληλογνωριμία, την αλληλοκατανόηση και επικοινωνία των λαών με διαφορετική θρησκευτική πίστη, κοινωνική ζωή και πολιτισμό.

Με τον διαθρησκειακό και διαπολιτισμικό διάλογο δίνεται ευκαιρία στους διαλεγομένους να γνωρίσουν ο ένας τον άλλο, να σέβονται τους ανθρώπους με

διαφορετικές θρησκευτικές και πνευματικές αναζητήσεις και προβληματισμούς και να εκτιμούν τα πολιτιστικά τους αγαθά, χωρίς να αισθάνονται χαμένοι θεολογικώς στον κόσμο των πολλών θρησκειών ή να κάνουν εκπτώσεις στην πίστη τους»[3].

Ένα εύλογο ερώτημα που γεννιέται είναι εάν ο διαθρησκειακός διάλογος έχει ως βάση, όχι την ενότητα «εν τη αληθεία», το οποίο είναι κάτι σχεδόν αδύνατο, αφού όλοι οι εκπρόσωποι των διαφόρων θρησκειών θεωρούν ότι η θρησκεία τους εκφράζει την απόλυτη αλήθεια για το ύψιστο όν, αλλά την ειρηνική συνύπαρξη των πιστών των διαφόρων θρησκειών σε συνδυασμό με την καταδίκη της βίας σε βάρος των ανθρώπων και του περιβάλλοντος ή υποκρύπτει άλλες σκοπιμότητες, όπως να καταφέρει να προσηλυτίσει τους άλλους στη δική μας θρησκεία ή αποτελεί την κεκρόπορτα για την «αλλοίωση» της ορθοδοξίας και της μέχρι τώρα παράδοσής της. Πάνω στα παραπάνω έχει γεννηθεί έντονος προβληματισμός και υπάρχουν θιασώτες αλλά και επικριτές των διαθρησκειακών διαλόγων.

Σήμερα, όμως οι περισσότερες κοινωνίες είναι πολυπολιτισμικές και αυτό τις περισσότερες φορές σημαίνει και πολυθρησκευτικές. Σε αυτές τις κοινωνίες ειρήνη δεν είναι δυνατόν να υπάρξει χωρίς ειρήνη μεταξύ των θρησκειών. Και ειρήνη μεταξύ των θρησκειών δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς διάλογο μεταξύ των θρησκειών. Αφετηρία ενός τέτοιου διαλόγου οφείλει να είναι η προβολή των στοιχείων που ενώνουν τις θρησκείες, παρά εκείνων που τις χωρίζουν. Βάση ενός τέτοιου διαλόγου οφείλει να είναι η προβολή των κοινών αξιών των διαφόρων θρησκειών, παρά των αντιλήψεων εκείνων περί θρησκευτικής ανωτερότητας που υπονομεύουν την ανοχή στην διαφορετικότητα. Στόχος του πρέπει να είναι η ανάδειξη της ενωτικής και ειρηνοποιητικής λειτουργίας των θρησκειών και η συναίνεση των θρησκειών σε μια ελάχιστη κοινή ηθική, χωρίς ομολογιακή νόθευση.

Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί δε θα πρέπει να φοβούνται τους διαθρησκειακούς διαλόγους και να τους δαιμονοποιούν, ως μέσο του σατανά που προσπαθεί να αλλοιώσει την αλήθεια της πίστεώς μας. Αυτό δε θα συμβεί ποτέ, γιατί η Εκκλησία μας δεν έχει θεμέλιο της διδασκαλία ενός απλού ανθρώπου αλλά του ίδιου του θεανθρώπου Χριστού. Άλλωστε Εκείνος, επειδή ήταν ο φορέας της μίας και μοναδικής θείας αλήθειας, δε δίστασε να προχωρήσει σε διάλογο με διάφορους ανθρώπους και να τους εκθέσει τη διδασκαλία του. έτσι συνομίλησε με τη Σαμαρείτιδα, με τους Φαρισαίους με τους Γραμματείς αλλά και με όποιον άλλον τον πλησίαζε. Για το Θεάνθρωπο Χριστό, ο κάθε άνθρωπος δεν ήταν κάτι ξένο, αλλά η εικόνα του Θεού, ήταν ο πλησίον.

[Συνεχίζεται]

[1] Α΄ Ιω. 4,11.

[2] Ιγνατίου Αντιοχείας, *Προς Μαγνησιείς Ι,* PG 5, 713Α.

[3]Α. Ζιάκα, «Ο Διαθρησκειακός Διάλογος και η Χριστιανική Μαρτυρία στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: Η συμβολή του καθηγητή Πέτρου Βασιλειάδη», http://blogs.auth.gr/moschosg/ 2013/01/21/ο-διαθρησκειακός-διάλογος-και-η-χριστι (2013)